

TypoBerlin 2009

Asi jste si už zvykli, že na tomto místě přinášíme každoročně reportáž z největší Evropské typografické konference pořádané koncem května v Berlíně. Obvykle začínám reportáž psát s odstupem několika dnů po návratu z konference. Letos jsem byl nucen zvolit jiný postup – uzávěrka byla příliš brzy po mém návratu, a tak nezbývalo, než začít psát již ve vlaku při zpáteční cestě. Tento fakt mě postavil na jednu stranu do nevýhodné situace – nemohl jsem využívat internet, ale musel jsem se spolehnout jen na své poznámky a fotografie – na druhou stranu mi pomáhala čerstvost nabytých zážitků. Usedněte tedy se mnou ke stolečku ve vlaku EuroCity 179, podělím se s vámi o letošní vzpomínky, myšlenky, pocity a dojmy...

Téma letošní, v pořadí již 14. konference, bylo definováno slovem „Space“. V tomto slově lze spatřovat celou škálu významů. Primární významy jsou prostor, místo či plocha. Space lze chápat také jako rozmístění, rozestavení nebo rozložení. Nelze opomenout také volný prostor, vynechávku či vesmír. Vzhledem k tomu, že téma bývá na této konferenci definováno jen jedním slovem bez dalšího výkladu, pohrávali si s jeho rozmanitostí letos i jednotliví mluvčí.

Cestou z konference na nádraží jsem měl pocit, že se letošní konference nepovedla tak, jako ty minulé. Dával jsem to za vinu příliš abstraktnímu tématu, které mnozí přednášející až násilně vměstnali do svých příspěvků. Ale pojďme se podívat na příspěvky, které jsem letos viděl. (Jen připomínám, že jeden člověk nemůže vidět všechno, protože konference probíhá současně ve více sálech).

Esther Dyson

Vesmírným kontextem tématu konference začala první přednáška. Tato reportérka a investorka start-upů (začínajících podniků) na vlastní kůži vyzkoušela v ruském táboře známém pod názvem „Star City“ přípravu na start do vesmíru. Ač bylo povídání v podstatě k tématu, nedotklo se typografie či designu ani náznakem. Chápu, že se pořadatelům nepodařilo najít grafika, který byl ve vesmíru, ale myslím, že mohli najít nějakou jinou méně násilnou a více obohacující vazbu mezi tématem konference a cílovou skupinou posluchačů. Vstupní přednáška, jejímž úkolem je otevřít dané téma, se letos dle mého nevydařila. Povídání totiž nebylo ani „lidský“ moc

zajímavé. Není tedy divu, že z publika nezazněla jediná otázka.

Bernard Stein

Berlínský rodák a profesor vizuální komunikace na Art College v Kasselu si téma svého příspěvku uzpůsobil myšlenkou „Space = Prostor. Prostor = Čas“. Svou práci věnoval hledání významu a parametrů termínu „style“, kterým se zabývá ve svém výzkumném projektu. Své tvrzení, že style je definován: zobrazovací technikou + použitými materiály + písmi + barvami + velikostmi a proporcemi, dokonale ilustroval na příkladu fotografie ženy na schodišti a kousku textu. Tyto podklady zpracoval do různých stylů – napodobil dávné tisky s lomeným písmem, secesi a přes punk se dostal až k současnému modernímu pojetí. Vše dosáhl právě pomocí různých zobrazovacích technik, materiálů, písem, barev, velikostí a proporcí.

Nomad

Nejprestižnější čas přednášky si první den vysloužil graffiták, který používá tag (podpis) Nomad. Stříkání po cizím majetku mi není nijak blízké a tak jsem byl zvědavý, na setkání s někým, kdo je uznávaný a vidí to jinak. Přesto, že obdivuji výtvarné nadání tohoto čtyřicetiletého uličníka, s jeho názory a činy jsem se nedokázal ztotožnit. Nedokázal mě dostatečně nadchnout pro jeho vnitřní touhu zanechat po sobě na ulicích každý den nejednu viditelnou stopu.

Darren Bowles

Zřejmě nejvíce prakticky orientovanou přednášku letošní konference s názvem „Vytváření dynamické identity“ přednesl jeden z autorů nové vizuální identity společnosti

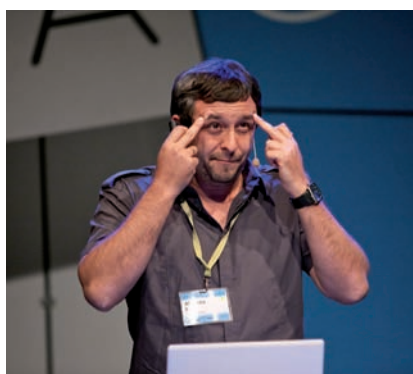
Swisscom. Krok za krokem nás za pomoci fotografií i videa provedl osmiměsíčním procesem vytváření zřejmě nejdynamičtější identity, kterou svět dosud spatřil. Na velmi unikátním výsledku, který je doufám všem čtenářům Fontu velmi dobře známý, byl úžasný zejména způsob spolupráce klienta a studia. Klient se ve velké míře vytváření nové identity aktivně účastnil. Zástupci Swisscomu byli přítomni v agentuře po velkou část celého procesu a aktivně se účastnili týmové práce. Musela to být pro obě strany úžasná spolupráce. Dokonce natolik, že přednášce byl přítomen i zástupce Swisscomu a svou spokojenost s prací celého týmu doložil nejen úsměvem na tváři, ale také 40% snížením rozpočtu na komunikaci společnosti a současně 98,5% známostí značky ve Švýcarsku.

Třešničkou na dortu celé prezentace byla interaktivní aplikace loga Swisscom, které reaguje na hlas. Pokud chcete nahlédnout tvůrcům pod pokličku, zavítejte na www.movingbrands.com.

Na tomto místě nezbývá, než si postesknout nad přístupem českých zadavatelů – jak dlouho budeme ještě slyšet na zadání po internetu a práci bez skicovního?!

Ale Paul

Latinskou Ameriku letos reprezentoval v Berlíně Argentinec Alejandro Paul. Specializuje se zejména na tvorbu štetcových písem, která mají v Latinské Americe nejen bohatou tradici, ale i stále uplatnění. Obrazovým doprovodem se přednášející soustředil zejména na obaly zboží každodenní spotřeby. Publikum nejvíce pobavil ukázkami svého písma použitého na jedné straně pro obal sušenek v kontrastu

s balením psího žrádla. Překvapilo mě, že jeho přístup k tvorbě byl velmi racionální – záměrně a sofistikovaně vytváří písma, která se budou líbit a budou hojně užívána. Zřejmě díky tomuto přístupu a veselé povaze se jeho rodině podařilo přežít krizi, která Argentinu postihla v roce 2001, a tak nad tou současnou, celosvětovou, jen s úsměvem mávnul rukou...

John Downer

Tento písmomalíř z Iowa City seznámil publikum do detailu s tvorbou různých typů písmových stínů. Jestli jste si jako já mysleli, že stíny existují dva – ostrý a měkce prolnutý, jste na omylu. John jich na okázale americky kýčovitých ukázkách demonstroval asi 8. Pečlivě vysvětlil, jak vytvářet stíny, které pomocí hranového kontrastu zvyšují ostrost, a tím i čitelnost písma. Někdy byla jeho přednáška příliš podrobná, mnohdy až banální. Přesto jsem si díky ní dokázal pojmenovat a více uvědomit zákonitosti, které je potřeba při tvorbě stínů dodržovat. Ale používat je stejně asi nezačnu...)

Mario Lombardo

Mario Lombardo se svou přednáškou s názvem „Charismatická vazba“ dokázal celému publiku dokonale vykreslit. Nenásilně prolul ukázky velmi kvalitního portfolia s ukázkami jeho životní cesty. Přízeň publika si získal svou obyčejnou lidskostí a zjevnou láskou k malé dcerce. Jeho portfolio byste určitě neměli minout (www.mariolombardo.com), v roce 2008 byl oceněn jako „Visual Leader of the Year“.

Chip Kidd

List s názvem Time Out New York v roce 2005 napsal: „Historie knižního designu se

dá rozdělit do dvou etap: před grafickým designérem Chipem Kiddem a po něm.“ Je však spíše živoucím důkazem toho, že designér není posuzován jen podle výtvarné kvality své práce, ale spíše podle schopnosti tuto práci prodat. Neznám asi vtipnějšího, výřečnějšího, slavnějšího a zároveň horšího designéra, než je on. :) Přesto jsem se jeho příspěvkem opět výborně pobavil, a tak nezbyvá než s výrokem onoho listu souhlasit...

Roger Black

Tento Američan svou přednášku zasvětil obrazovkovým a webovým písmům. Shrnuł současný stav a možnosti užívání a poodhalil na čem se pracuje v další verzi kaskádových stylů – souvisí to s licencí Open Type fontů a jejich legální možnosti užití na webových stránkách. Představil také projekt „Treesaver“, který by měl zdokonalit čtení a navigace v online verzích deníků. Uvidíme, zda si lidé na tento způsob čtení zvyknou, nebo jim bude stále papír milejší...

Ebon Heath

Tento Afroameričan překročil hranici grafického designu směrem k umění. Vytváří hravé kompozice z vystříhaných písmenek a nabádá designéry k ruční práci všemi prsty, nikoliv jen ukazovákem pravé ruky. Nemá mobil a snaží se zapamatovat si každý den své sny. Jeho práce musíte vidět (www.listeningwithmyeyes.com).

Nick Shinn

Od roku 1976 žije v Torontu, kde navrhnul přes 20 písmových rodin. Posлуchače zavedl do dávného světa historie perspektivy. Způsoby, jak zobrazit třídídimenzionální prostor

v plošném zobrazení, názorně demonstroval na dílech slavných malířů. Přesto, že bylo povídání svým obsahem velmi zajímavé, monotónní způsob prezentace mnohým posluchačům dopřál příjemného šlofíčka.

Mrs. Eaves

Zpestřením akce zejména pro oči pánů byla 21 letá Australanka Gemma O'Brien, která si říká Mrs. Eaves. Písmo objevila teprve nedávno a to, že je do něj zamilovaná dala všem na oddiv tak, že se téměř celá „popísmenkovala“.

Závěr

Z vlaku vystupuji na pražském holešovickém nádraží se zcela jiným pocitem než jsem měl, když jsem do něj nastupoval: při detailním rozpomnutí a zamyšlení, byla konference obsahově vydatná a inspirativní. Pocit mi asi do jisté míry kazila úvodní „kosmírná“ řeč. Také letos nemohu říct „tahle přednáška se mi líbila nejvíc“, kvalita byla poměrně vyrovnaná. Ale kdo ví, třeba tam nejlepší přednáška byla a jen jsem si nedokázal dobře vybrat... Pokud v této reportáži postrádáte popis toho, jak to v Berlíně chodí, kolik co stojí apod., odkazuji na svůj loňský článek ve Fontu 100, str. 63, který je stále platný. Příští půlkulatá (15.) konference bude na téma „Lust“ (touha, chtíč).

Více o konferenci najdete na www.typoberlin.de/blog, atmosféru můžete také nasát ze stovek fotek umístěných na Flickr.

Jan Tippman

Obrázek nahoře – Mrs. Eaves (foto Alexander Blumhoff). Obr. dole zleva – Ale Paul, Nomad, Ebon Heath, Nick Shinn, Chip Kidd, Roger Black (foto Gerhard Kassner).

